

56^e Jaargang

Donderdag 8 april 2021

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

Doch de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

1 Timotheüs 6:6

Christelijke tevredenheid

We zeggen wel eens tegen elkaar dat we geen reden hebben om te klagen. Maar daarmee is nog niet gezegd dat we tevreden zijn. Is er iets waar we meer van zouden willen hebben? Zo ja, wat mag dat dan zijn? Paulus spreekt over vergenoeging in een godzalig leven. Dan hebben we genoeg, dan zijn we tevreden. Dat is pas echt winst.

Van nature zoeken wij naar genoeg in dit leven. Tegenslagen proberen we te compenseren met wat leuk. We zoeken naar afleiding als het tegenzit. We nemen vergaande maatregelen om te voorkomen dat we ziek worden. We doen er alles aan om dit leven goed door te komen. Dat ervaren we als een groot goed, een groot gewin. Maar is dat echt zo? Dan is onze tevredenheid niet anders dan die van de wereld.

Het karakter van onze tevredenheid hangt af van de bron. In het paradijs was volkomen tevredenheid. Door onze ongehoorzaamheid is ontevredenheid in de wereld gekomen. Wantrouwen en ongeloof stortte ons in diepe ellende. We zijn niet meer op de levensbron aangesloten. Sinds die tijd zoeken we naar tevredenheid buiten God. Maar hoe anders wordt het, wanneer de Heere ons opnieuw geboren laat worden. Dan veranderen onze verlangens, wil en geweten. We zijn dan alleen nog maar tevreden als we zicht hebben op Christus en Zijn volbrachte werk. Want God is volkomen tevreden met het offer van Zijn Zoon.

Door het vernieuwende werk van de Geest wordt ons leven gericht op God. Dat is een godzalig leven. Voor de bekering streefden we naar zelfgenoegzaamheid, maar na de bekering hebben we genoeg aan Christus omdat Hij onze nieuwe Bron is. Alles wat Hij schenkt is genoeg, meer dan genoeg. Dan zijn we tevreden, vergenoegd. Immers bij Hem vinden we vergeving van al onze zonden door Zijn bloed. Bij Hem vinden we vrede voor ons onrustig hart. Hij schenkt het eeuwige leven. Bij Hem is hoop, kracht, wijsheid, moed, ja, allerlei soorten van genade. Zal het een gelovige ooit aan iets ontbreken? Door Zijn Zoon schenkt God de Vader alles wat we nodig hebben. Dat leidt tot een ongekende tevredenheid, een vergenoeging waar de wereld niets van weet. Dat is een tevredenheid die niet afhankelijk is van gezondheid, voorspoed en tijdelijke vreugde, want de bron van onze tevredenheid is God. Hij verandert niet. Hij is altijd trouw. Dat troost! Deze Bron droogt nooit op en is altijd toegankelijk. Daarom kan Paulus zeggen: ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben (Fil.4:11).

Dat vraagt om zelfonderzoek. Wanneer bent u tevreden? Alleen als u vrij bent van moeiten, tegenslagen of verdriet? De Schrift leert ons anders, namelijk dat ingaan door de enge poort gepaard gaat met strijd. Een godzalig leven is strijden tegen de zonde en wandelen in Gods wegen. Dat is de genade die Christus ons wil schenken door op Zichzelf te wijzen. Wat heeft Hij geworsteld en gestreden! We horen Hem smeken in Gethsemane: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan! Maar Hij besluit Zijn gebed: doch niet, gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt. Gods wil was Zijn vergenoeging. Hij geloofde dat de wil van Zijn Vader alleen goed is. Hij was volmaakt vergenoegd met de wil van Zijn Vader. Dat leren nu allen die door een waar geloof aan Hem verbonden raken. Dan ontdekken we dat het alleen maar een last is om aardse tevredenheid na te streven, want Christus schenkt genoeg voor ziel en lichaam, beide in leven en sterven. De apostel zegt: Zijt vergenoegd met het tegenwoordige; want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten.

Als God met ons is, hebben we geen reden voor ontevredenheid. Immers, dan is Christus alles voor ons geworden. De puritein Jeremiah Burroughs (1599-1646) schrijft in een boek over christelijke tevredenheid: "Als we God hebben, hebben we genoeg aan Hem aangezien God genoeg heeft aan Zichzelf. Het kan zijn dat dit de reden is waarom uitwendige geriefelijkheden ons worden afgenomen, zodat God voor ons alles zal zijn." Dat is pas winst, ook in coronatijd!

Ds. W.E. Klaver

Bidden met de pet op

*Jona 2:1
EN Jona bad tot
den HEERE zijn
God, uit het inge-
wand van den vis*

Ik heb niets tegen een baseballpet. Het kan een nuttig attribuut zijn om hoofd en ogen tegen de zon te beschermen. Maar soms verwens ik dat ding, of beter gezegd de drager. Wat bezielt iemand om in een restaurant met zijn pet op zijn maaltijd te verorberen! Of om ermee naar de kerk te komen? Vroeger droegen de mannen allemaal een hoed of pet. Maar in de kerk en ook thuis bij het bidden zetten ze die altijd af. Ik hoorde trouwens van gevangenis-evangelist Willem den Hertog eens een mooi verhaal. Veel gevangenen dragen zo'n petje en Willem had er eens vanuit de Bijbel iets van gezegd dat ze die tijdens het bidden ophielden. Dus dat deden ze toen niet meer. Maar één zo'n kerel zei later: 'Willem, ik bid soms meer met mijn petje op dan met mijn petje af.' Hij gebruikte onwetend een hele oude uitdrukking. Daarmee bedoelde iemand vroeger dat hij niet altijd de gelegenheid had om zich voor een gebed terug te trekken, maar onder het werk een 'schietgebedje' deed, zoals we dat noemen. Zulke gebeden komen we in de Bijbel ook tegen.

Jona had er aanvankelijk helemaal geen zicht op dat hij gered zou worden. Dat geloof kreeg hij later wel, zoals we uit zijn gebed kunnen lezen, maar aanvankelijk dacht hij dat hij zou sterven. Hij noemt de vis in vers 2: 'de buik des grafs'. Jona wist eerst nog niet dat hij gered zou worden, die vis kon zijn graf worden. En wat doet Jona daar dan in die vis? Hoe brengt hij zijn dagen door in die vis? In de buik van het graf? Hij bidt.

Mensen bidden op de vreemdste plaatsen en de vreemdste momenten soms het meest vurig. Want als er maar nood is, kun je op elke plaats bidden. Al zien de mensen niet dat je bidt, maar wat kan er een zuchten zijn naar de hemel. Kijk eens naar Nehemia, hij was bezig met zijn werk, hij stond naast de koning Artasasta. En Nehemia was verdrietig, omdat hij dacht aan zijn volk in de ballingschap, en aan de tempel die verbrand was en het land dat verwoest was. En de koning zag dat en vroeg waarom Nehemia zo droevig keek. En dat mocht niet in de buurt van de koning. Iemand die in de buurt van de

koning droevig keek, die werd onmiddellijk gedood! En toen de koning vroeg wat er aan de hand was, toen steeg er uit Nehemia's ziel een onhoorbaar gebed op: *Toen bad ik tot God van den hemel (Nehemia 2:4).*

En zo kan het ook in ons leven zijn. Terwijl je in de spreekkamer van de dokter zit. En je krijgt te horen wat er met je aan de hand is. Dat je onhoorbaar zucht tot de Heere. Of dat je in de kerk zit te luisteren naar de preek. En dat er een gebed opstijgt naar de hemel.

Jona bad tot de Heere. Dat bewijst dat Jona terug is op het rechte pad. Dat hij weer op zijn plaats is. Want Jona bad niet meer. Dat is wel duidelijk uit hoofdstuk 1. Toen al die heidenen hun goden aanriepen, toen lag Jona te slapen. En toen Jona wakker werd, ook toen ging hij niet op zijn knieën, ondanks het dringende verzoek van de opperschipper. En dat was allemaal het gevolg van die ongehoorzaamheid. Ongehoorzaamheid en ongelovigheid leidt tot biddeloosheid.

De welstand van het geestelijke leven is af te lezen aan het gebedsleven. Als er geen gebedsleven is, dan staat het er niet best voor. Of we kennen geen genade, of we zijn verachtend in de genade. En Jona had in hoofdstuk 1 geen geloof en geen gebed. Dat was allemaal afwezig. Maar in hoofdstuk 2 is het eerste wat we lezen, dat Jona weer bad. Jona krijgt de Heere weer nodig. En dan is er hoop. Als dat van een mens gezegd kan worden, zoals de Heere het van Saulus van Tarsen zei. *Ziet, hij bidt, zij bidt.*

En waar leer je dat nu? Nou, de Heere gebruikt daar nogal eens wegen van moeite en verdriet voor. Wegen van ziekte en van rouw. Door een mens in de benauwdheid te brengen wil de Heere een mens uitlokken om tot Hem te roepen. En dan bidt je vaak op de vreemdste plaatsen, onhoorbaar en onzichtbaar. Met de pet op. Ken jij dat ook?

*Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl*

Ambtsdrager in Coronatijd (7)

Hoe kun je als ambtsdragers in deze Coronacrisis je ambt en plicht getrouw verrichten tot Gods eer? En wat is dan een Godzalig leven waartoe iedere ware christen wordt geroepen?

Het eerste waar Paulus de Efeziërs op wijst, is om in *alle ootmoedigheid* te wandelen. Vervolgens wijst hij op de *zachtmoedigheid* en de *lankmoedigheid*. Om ten vierde te spreken van het elkaar *in liefde verdragen*. Wat is dat?

Begrensd

Het kan soms zo hol klinken: we moeten elkaar maar verdragen. Maar in wezen wordt dan bedoeld om elkaar ruimte te gunnen, zonder dat men het in kernzaken eens is met elkaar. Dan is verdraagzaamheid niet anders dan het verbloemen van onze onverschilligheid. En dat staat gelijk aan liefdeloze onverdraagzaamheid.

Want juist in de kerk is een heilige onverdraagzaamheid geboden. De HEERE eist immers het alléénrecht op in ons leven. Hij verbiedt om in de plaats van de enige ware God, of naast Hem, iets anders te hebben, waarop we ons vertrouwen zetten. God is een jaloers God op Zijn eer.

Zo zien we in 1 Koningen 18 ook de profeet Elia op de Karmel optreden in een heilige onverdraagzaamheid ten opzichte van de Baälsprofeeten. En hoe roepen de apostelen in hun brieven voortdurend de gemeenten ertoe op om te strijden tegen de zonde en degenen die in leer en leven de zonde goedpraten. Dan is verdraagzaamheid juist tégen de Schrift. Een kerk die niet meer vermaant, maar álles verdraagt, kan ook niet meer vertroosten.

Paulus wijst de Korintiërs op scherpe wijze terecht in het 11e hoofdstuk van zijn 2e brief aan hen. Er zijn dwaalleraren gekomen die een evangelie verkondigen dat haaks staat op het Evangelie van Christus, de Gekruisigde. Hij zegt daarom

ook niet verbaasd te zijn dat onder hun prediking allerlei zonden voortwoekeren. Die constatering van Paulus nemen velen hem niet in dank af. Maar Paulus is van alle kritiek niet onder de indruk. Het gaat hem vóór alles om de inhoud van hun boodschap.

Is hij in zijn onverdraagzaamheid liefdeloos? In vers 11 beroept hij zich in dit verband op Gods alwetendheid: *"God weet het."* Het gaat Paulus niet om zijn eigen naam en eer, maar dat Christus door het geloof in de harten van zijn hoorders zou wonen en ze in de liefde geworteld en gegrond zijn. En als er dus zijn die de gezonde leer niet meer verdragen kunnen, maar geloven in fabelen -verzinsels, complotten-, dan moet daartegen juist worden vermaand en opgetreden. Dat is niet liefdeloos, maar liefdevol. Want dat gebeurt uit liefde tot de HEERE en het (eeuwig) behoud van zondaren!

Het is een aangrijpend woord van Spurgeon dat we uit (zogenaamde) naastenliefde zoveel mensen verloren laten gaan. En dus ten diepste ook Gods eer onvoldoende op het oog hebben. Als we anderen niet waarschuwen voor verkeerde wegen die worden ingegaan. Niet meer durven vermanen. Elkaar maar alle ruimte geven. Dat is slechts schijnverdraagzaamheid.

Benodigd

Maar wat bedoelt Paulus dan wél als hij de Efeziërs erop wijst om elkaar in liefde te verdragen? Dat is hetzelfde als wat hij ook in 1 Korinthe 13 vers 7 schrijft: *"De liefde verdraagt alle dingen."* Het wijst ons (opnieuw) op ons uithoudingsvermogen. Verdragen is letterlijk verdragen. Het is een zaak van lange adem om voortdurend in alle voorzichtigheid en terughoudendheid op te treden, zolang niet de fundamentele geloofszaken in het geding zijn. Of om het met de

woorden van Augustinus te zeggen: *"Wanneer je zwijgt, zwijg in liefde; wanneer je spreekt, spreek in liefde; wanneer je terechtwijst, wijs terecht in liefde; wanneer je verdraagt, verdraag in liefde."*

Zeker in het licht van alle spanningen in deze Coronatijd is Paulus' oproep om elkaar te verdragen in liefde dus beslist geen overbodige. Welke ruimte gunnen we elkaar nog als het gaat om de vraag op welke wijze we invulling geven aan alle voorschriften en adviezen om als kerk nu samen te komen? Christus waarschuwde Zijn discipelen al voor een tijd waarin de ongerechtigheid zal vermenigvuldigen (Matth. 24:12). Dan zal ook de liefde van velen verkouden. Dat geldt zowel de liefde tot de waarheid van het Evangelie, als die tot de naaste. Maar ook onderwerping aan het gezag wordt een vies woord.

Het verdragen van elkaar betekent een stuk zelfverloochening. En wordt dat niet geleerd op de leerschool van de Heilige Geest? De heilige kunst van het elkaar verdragen in liefde kan alleen ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Waarvan de Hebreeeschrijver zegt: *"Dewelke, voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Want aanmerkt Dezen, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen. (Hebr. 12:2-3)"*

Zou je dan ook niet wat méér van elkaar kunnen verdragen in liefde?

Ds. W.L. van der Staaij

Reactie op besluit GS tot provisorische sluiting maart 21

Het bestuur van de stichting Bewaar het Pand heeft met grote zorg kennis genomen van het besluit van de Generale Synode om de vergadering provisorisch te sluiten en pas na april 2022 weer te heropenen. Dat betekent dat een uitspraak over vrouw en ambt nog minimaal een jaar op zich laat wachten. En het betekent ook dat de gemeenten die tegen de kerkelijke besluiten in toch tot bevestiging van vrouwelijke ambtsdragers zijn overgegaan, tot die tijd niet worden vermaand.

Het besluit tot dit uitstel is zeer verontrustend en voor ons onacceptabel. Nu wordt het probleem teruggedraaid bij de classes. Die moeten deze gemeenten hierop aanspreken, maar de praktijk laat zien dat dit louter een formaliteit is geworden. Er is geen enkel signaal dat erop wijst dat de bedoelde gemeenten hun besluiten gaan heroverwegen, laat staan dat zij de reeds bevestigde vrouwelijke ambtsdragers uit hun ambt zullen zetten. De classis kan hier op dit moment niets aan doen.

Op dit moment is er dus feitelijk een gedoogbeleid ontstaan. In het rapport 9/36 van de commissie Kerk-zijn wordt op bladzijde 36 na een uitvoerige uiteenzetting over de Kerk onder andere als conclusie in regel 39-42 dit gezegd: *‘Omdat in het varen van een eigen koers het vertrouwen in het verband van kerken opgezegd wordt, en omdat het strijdig is met de belofte zich te voegen naar besluiten van meerdere vergaderingen (wat eigen is aan ons kerk-zijn), is het onontkoombaar om te spreken over zonde en de noodzaak van vermaning en bekering.’*

Het is voor ons onbestaanbaar dat de synode de facto van de kerken vraagt om openlijke zonden - voorlopig - te gedogen. Aan de ene kant kost de procedure van de kerkelijke tucht natuurlijk tijd. Er moet in liefde en met geduld vermaand worden. Maar in het verleden is gebleken dat de tijdsfactor zich ook tegen ons kan keren. Dan beroept men zich op het feit dat de situatie nu al zolang bestaat, dat niet verlangd kan worden dat dit nu weer wordt teruggedraaid. Dat is bijvoorbeeld het geval in de classis Zwolle rondom het toelaten van praktiserende homoseksuelen tot de sacramenten.

Alles overwegend is ons bestuur er diep van overtuigd dat de synode nu de daad bij het woord had moeten voegen en deze kwestie op de geboden Schriftuurlijke en kerkordelijke wijze had moeten afhandelen. Het heeft immers al veel te lang geduurd. Vanaf 1998 hebben synoden zich over deze kwestie uitgesproken en de bezinning daarop is nog veel eerder begonnen. De Bijbelse principes zijn overduidelijk en de standpunten helder. Dat de synode nu toch niet doorpakt, wordt met een aantal motieven verdedigd. Bij het voorstel van het moderamen speelde het motief van de coronacrisis een bepaalde rol. In rapport 9.00/41

regel 15-31 wordt echter gezegd dat dit niet de enige en zelfs niet de voornaamste reden is. Er worden nog twee - belangrijkere - motieven genoemd,

- a. De dossiers op de genoemde onderwerpen moeten deze synode worden afgehandeld.
- b. Het diepe verlangen naar meer eenstemmigheid in de voorstellen aan de synode.

Het laatste motief is verontrustend. Waar sommigen kennelijk heimelijk op hopen, is dat de behoudende kant van onze kerken zal meebuigen en een oplossing zal vinden om de eenheid te bewaren. Maar dat is wat ons betreft ondenkbaar. Voor ons is duidelijk dat de voorstanders en tegenstanders van de vrouw in het ambt lijnrecht tegenover elkaar staan en dat hun standpunten onverenigbaar zijn.

De impasse wordt veroorzaakt door de zogenaamde nieuwe hermeneutiek. Deze nieuwe manier van Bijbellezien raakt allerlei onderwerpen die ons door de tijdgeest worden opgedrongen. Daardoor wordt er binnen onze kerken anders gedacht bijvoorbeeld over de betekenis van de scheppingsorde voor huwelijk en seksualiteit, drama en dans in de eredienst, kinderen aan het Avondmaal, enzovoorts.

Het gaat naar ons besef in deze zaken om het onbetwiste gezag van de Heilige Schrift. De Schrift legt zichzelf uit en heeft het eerste en laatste woord, ook al komen we daarmee in conflict met de huidige cultuur en worden we in de wereld ‘vreemdeling en bijwoner’.

Wat staat ons nu te doen? Wij stemmen van harte in met de vermaning in het genoemde rapport van de commissie Kerk-zijn, 9/36/35 regel 44 - 9/36/36 regel 24: *‘Tegelijk, en niet minder belangrijk, moeten we spreken over onze gezamenlijke zonde en schuld, en de noodzaak van vermaning en bekering van ons allen. Niemand kan voor de schuld van de impasse alleen naar de ander kijken. (...) Waar we om mogen en moeten bidden is nieuwe verbrokenheid van hart, nieuwe verwondering over Gods genade en over het Evangelie van zijn Zoon.’* Maar dat laat wat ons betreft onverlet dat onschriftuurlijke praktijken en ontwikkelingen weersproken en geweerd moeten worden. Dat zijn we verplicht aan het verleden van onze kerken en boven alles aan de Koning van de Kerk.

Daarom gaan wij ons bezinnen op de vraag hoe het nu verder moet.

Het bestuur van Bewaar het Pand

EEN HERSEN KRAKER

Loonstra spreekt in dit deel over de boodschap. Van het grootste belang is voor hem de vraag hoe het Evangelie de moderne mens kan bereiken.

Het apostolaat (roeping voor de wereld) is echter niet het eerste belang van de kerk. De kerk is er voor God, het gaat om Zijn eer. In de tweede plaats ligt het doel in het weiden en hoeden van de schapen. Om nog weer even in het verleden te zoeken: Prof. Kremer wees de gedachte af dat het apostolaat de eerste roeping van de kerk is. Dit uitgangspunt van Loonstra blijkt in het vervolg van dit boek steeds meer een allesbepalende factor te zijn.

Het is op zich een goede zaak, om oog te hebben voor de wereldling van nu. Hij spreekt daarover op blz. 69. Hij stelt daar terecht ook dat de inhoud niet mag verwateren. "Intussen gaat een verwaterd verhaal op verzet stuiten..." Hij onderkent dat gevaar dus wel. Hij wil de boodschap brengen in de taal van de mens van nu. Dat betekent blijkbaar dat de kerk geen gebruik meer maakt van verouderde termen en deze zoekt hij in het oude metafysische (bovennatuurlijke) wereldbeeld. Dat verstaat de mens van nu niet meer. Op deze manier echter wordt de boodschap uiterst versmald voorgesteld en gaat er heel veel verloren. Hij heeft deze visie mede ontleend aan Bonhoeffer. Maar Bonhoeffer is ook de man, die bij het vele goede toch ook met veel Bijbelse noties gebroken heeft.

Hij richt zich dus vooral tegen allerlei metafysische elementen uit de leer van de kerk. Hij stelt dat deze maar "onnodige mentale capriolen" (85) van de mens vraagt. Over neerbuigende taal gesproken (80)! Hij bedoelt dan het wereldbeeld, zoals de Bijbel dat voorstelt. Dit oude wereldbeeld heeft in zijn voorstelling z'n tijd gehad. De moderne mens heeft er niets meer mee. Het lijkt me een te grote toegift aan de geest dezer eeuw als Loonstra zich zo aansluit bij de trend van deze tijd en de waan van de dag. Het komt er dan toch op neer dat hij, naar zijn eigen woorden, de kerk en de religie opnieuw moet uitvinden.

Jaren geleden is dit onderwerp ook al aan de orde gekomen in een discussie die ik met Loonstra en zijn gemeente Hoogeveen heb gevoerd. Het ging toen over de hemelvaart en vooral het wereldbeeld daarbij. Bekwame en Gereformeerde theologen als Runia, Graafland, Dekker en Aalders hebben wel een poging gedaan, maar ze gingen volgens hem niet diep genoeg, zo vindt hij. Wat gaat dit nu worden in de voorstelling van Loonstra? U moet voor "niet diep genoeg" maar beter lezen: "niet ver genoeg".

Loonstra wil dus beslist de ongelovige mens van deze tijd met al zijn motieven serieus nemen. Hij wekt de indruk de beide gesprekspartners (geloof en ongelooft) op gelijke voet te behandelen (87). Hij laat niet na te beklemtonen dat hij wars is van dogmatisme, van de reeds genoemde tijdgebonden metafysische voorstellingen. Toch wil hij deze natuurlijke mens niet sparen; die mens moet onttroond worden (87). Hij zegt dat wel, maar ik vind er later weinig van terug. In zijn bespreking merk je dat hij de mens van deze tijd alle kansen geeft. Maar er kan natuurlijk geen

sprake zijn van gelijkwaardigheid. Dat kan wel, als er slechts christenen met al hun fouten en gebreken, met leerstellingen en gedragsregels (87) aan bod zouden komen. Wat bedoelt Loonstra met onnodige normen en waarden, die fungeren als identiteitsmarkeerders van de eigen nestgeur?

We denken toch dat het gesprek in feite gaat tussen God en de mens. Geen gelijkwaardigheid dus. Een voorbeeld: de dwaas zegt in zijn hart: er is geen God. Hoe wil Loonstra deze dwaas in zijn rechtheid en waardigheid handhaven? Heeft Paulus de tovenaars Elymas als serieuze tegenspeler erkend? Hebben de profeten van het Oude Testament de volkeren om Israël in hun waardigheden aangesproken? Het tegendeel is waar. Loonstra heeft het wel over vermenschelijke stellingen bij christenen, maar hij spreekt minder over de autoriteit van God als superieure instantie. Het roept op meerdere plaatsen verontrusting op als hij spreekt over mogelijke oplossingen. Als hij lijkt te pleiten voor de opvatting dat de hemel geen plaats is, maar een toestand. En op blz. 97 wil hij de wetenschap inzake de evolutie laten heersen over de leer van de kerk. Hij erkent de gedachte van G. van den Brink als legitiem, als hij stelt dat we Genesis niet letterlijk moeten opvatten (96). Dit gaat me veel en veel te ver. Heeft deze "hersenkraaker" misschien ook de auteur zelf niet misleid? Verder pleit hij voor intellectuele nederigheid (98); dat geldt dan wel weer voor de kerk, maar blijkbaar niet voor de wetenschap. Ik zoek hier naar evenwicht, zelfs naar het overwicht van het Woord van God boven alles wat de mens van nu kan bedenken. Ik zie wel dat het einde van deze weg, die Loonstra gaat, uitloopt op een vrije val, waarin heel weinig meer kan overblijven van het geloof, eenmaal de heiligen overgeleverd. En als hij stelt dat Jezus Christus de enige uitweg is, dan volgen daarna toch ook weer de leerstellingen? Hij voert weliswaar het pleit voor God en Zijn Woord, maar dan met handhaving van de moderne mens. Een God dus, zoals de mens van nu Hem kan aanvaarden, zoals die mens Hem zich voorstelt. Het gesprek vervalt hier tot het niveau van een dialoog. We kunnen ons ook de vraag stellen wie de kroongetuigen zijn van zijn voorstelling. Bij wie gaat hij te rade? Hier vallen namen als Bonhoeffer, e.a. Waarom niet, zoals we vroeger deden, de oude theologen die geheel andere inzichten vertolkten? Loonstra zal antwoorden dat deze mensen het postmoderne levensgevoel niet kenden. Maar dan raken we hier een gevoelig punt. Gods Woord zegt dat het Evangelie in alle tijden ergernis en dwaasheid is. Paulus gaat meestal anders met die mens om dan Loonstra. Neem vooral het voorbeeld van Paulus op de Areopagus. Hij wil wel aansluiten bij de leefwereld van de Grieken, maar hij breekt de afgodsbeelden af. Mijn vrees zou kunnen zijn

dat de schrijver, wandelend door Athene, Gods altaren wil invoegen tussen die van de afgoden. Hier ligt dus een kardinaal verschil.

Resumerend moet ik concluderen dat Loonstra een lange afwijkende weg is ingeslagen. Als hij eerlijk is, zal hij moeten erkennen dat er van het beginsel van 1834 weinig meer over is. Ook dat Geneve en Dordrecht voor hem onbekende plaatsen zijn geworden. Ik kan me echt verbazen dat hij de eeuwenoude sporen van de kerk verlaat. Wat is dan die afwijking? Laat ik het nog een keer proberen duidelijk te maken: ten eerste geeft het gezag van de Schrift niet de doorslag. Ten tweede is toch feitelijk de mens van 2021 de enige echte bepalende factor. Ten derde neemt hij ook afstand van onze Gereformeerde belijdenis. Loonstra is een bekwaam theoloog, een stevige denker. Maar grote geleerdheid kan tot alles in staat zijn. Daarom roepen we onze broeder terug tot zijn beginperiode. Ten onrechte stelde ik dat hij van Genderen niet

heeft gekend. Hij heeft hem wel gekend, zo begreep ik later. Hebben wij beiden hem en zijn denkwereld echt verstaan? Die vraag geldt voor ons allen. Dieper nog de vraag: Hebben wij het Woord van God verstaan? Wij kennen ten dele. Na het lezen van deze studie begrijp ik dat weer wat beter. Dat geldt ook van het denken van de kerk. Maar we willen ook naast Lukas staan die spreekt over dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben. Ik hoop van harte dat Loonstra hierover nog eens dieper wil nadenken. Dat is de echte hersenkraker! Ik heb aan zijn boek in deze recensie uitgebreid aandacht besteed. Zie mijn schrijven ook inderdaad als een recensie, waarin ik zeker het goede niet over het hoofd wil zien, maar waarin ook eerlijk mag en moet gesteld worden waar splinters en balken aan de orde moeten komen, en dat bij hem en ons.

Ds. P. Roos

Paasmorgen

‘Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt’...

2 Timotheüs 2: 8a

Paulus zit in de kerker te Rome. Hij lijdt verdrukking tot de banden toe (vers 9). Weldra zal de trouwe dienstknecht des Heeren de martelaarskroon dragen en hij is zich bewust, dat de tijd van zijn ontbinding aanstaande is. Maar al is het donker in zijn kerker, in zijn ziel is helder licht. En nog even opgewekt als toen hij in de kerker te Filippi in boeien lag geklonken, zingt hij zijn psalmen in de nacht.

Paulus twijfelt niet aan het voortbestaan van het Evangelie, al legt de dienaar van het Evangelie zijn hoofd op het moordblok neer. Al is hij gebonden, het Woord van God is niet gebonden. En de grondtoon van dat Woord, en de blijdschap van het Evangelie moet zijn ‘Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt.’

Veel gedenken

Gods kind mag veel gedenken, en het heeft van de Heere in zijn geheugen een kabinet ontvangen, waar het vele schatten van de trouw des Heeren bewaart. Dat kabinet wordt ontsloten met de psalm:

‘k Zal gedenken, hoe vóór dezen

Ons de Heere heeft gunst bewezen,

En in plaats van bittere klacht

Daarvan spreken dag en nacht.

Ja, Gods volk mag herinneren zijn uitverkiezing van voor de grondlegging der wereld, en het mag zijn dagen tellen vanuit de stilte der eeuwigheid, waar het

vrije van Gods eeuwig welbehagen in volle luister straalt.

Het mag zich herinneren zijn roeping uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, en het mag zingen van de wegen des Heeren, toen de Heere hun tot heil geweest is. En toch, daar is iets wat nog boven dat alles uitgaat. Al wat ik daar noemde of bedoelde is toch niet veel meer dan de sterren aan de avondhemel, maar de glans van de zon gaat toch dit sterrengeflonker zeer verre te boven.

Opstanding

Dat feit... is de opstanding van onze Heere Jezus Christus. Hierdoor heeft de wereld een andere gedaante, de mensheid een andere toekomst, het graf een andere aanblik gekregen. Zonder dit wereldoverwinnend feit stond op heel de cultuur van deze eeuw gebeiteld: ‘Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid.’ Of heeft niet al deze zelfde Paulus geschreven: ‘Wanneer Christus niet ware opgewekt, dan was uw geloof ijdel, dan zijt gij nog in uw zonden’. Dan staat op deze wereld alles, letterlijk alles, hopeloos en troosteloos en reddeloos. Maar nu!

...Wij kunnen zo begrijpen, dat satan al het mogelijke gedaan heeft om het graf van Christus gesloten te houden. Wij lezen van Mozes, hoe satan getwist heeft om het lichaam van de middelaar van het oude verbond, om het lichaam van dezen Godsmen met

banden van eeuwige doodsdonkerheid te kluisteren. Wat zal dan de strijd van de overste des doods, dat is de duivel, geweldig geweest zijn om het lichaam van de Christus in zijn macht te houden! Geen wonder, dat de aarde beeft, als satan hem terug moet geven uit de donkere diepte van dood en graf.

‘Mijn graf wordt nooit geopend’

Nu blijft geen enkel graf gesloten. Nu kan geen enkel graf gesloten blijven, want het woord is niet meer aan hem die het geweld des doods heeft, maar aan de opgestane en eeuwig levende Christus.

Op de steen van een godloochenaar was eens op diens bevel gebeiteld: ‘Mijn graf wordt nooit geopend’. Ook na zijn dood wilde hij het geloof aan de opstanding nog tartend bespotten. Maar wat gebeurt? Hoog in de lucht wiekt een vogel het hemelruim door, en laat onder het vliegen een zaadje vallen. Het komt neer juist naast de grafzerk, waarop dat spottend woord staat gebeiteld. ‘Toevallig’, zegt de oppervlakkige mens. ‘Boodschap van God,’ zegt de christen. Die zaadkorrel schiet wortel, ontspruit, gaat op, wordt een rijsje, een stam, een zware boom. En zie, wat een verbazend verschijnsel, maar ook wat een sprekende profetie, wat een hoongelach van God over dat graf; de boom had in het opwaarts stijgen de zerk van lieverlede opgelicht en het graf was geopend. De taal van de hemel bleek sterker dan het spottend woord van het ongelooft.

Hoe zal het zijn?

Hoe zal het zijn als uw graf, lezer, ontsloten wordt? Zal het zijn met de angstkreet ‘bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons?’ Of zal het zijn met de psalm: *Wij treden Uwe poorten in; Daar staan, o Godstad, onze voeten.*

Dat hangt er van af, of u dit woord van Paulus, nee, of dit herscheppend feit van Christus’ opstanding in gedachtenis kunt houden. Nee, dat is geen geheugenwerk zonder meer. Geheugenwerk is alleen van horen zeggen, is boekengeleerdheid, napraten over de waarheid, over de oude waarheid, maar is niet leven in de waarheid en evenmin een geboren zijn uit de waarheid.

Paulus kan het niet vergeten, omdat de Christus in hem is opgestaan, omdat Diens leven en liefde ademt door heel zijn innerlijke leven, door al de vezels van zijn ziel. Liefde vergeet nooit, maar gedenkt altijd. Hoe meer de liefde van Christus waakt en warmt in uw ziel, hoe blijder u aan Christus’ graf, aan uw eigen graf zult denken. Welnu dan, ten grave met uw wereld, met uw zonden, met uw ik, opdat opsta de nieuwe mens, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid...

Prof. J.J. van der Schuit

VRAGENRUBRIEK

JUDAS

Dank voor de terloops gestelde vraag naar het berouw van Judas. Dan kan ik daar mooi op ingaan voor ik toekom aan mijn reactie op de vele, vele toegezonden mails met antwoorden op de pas door mij gestelde 4 vragen. Heel hartelijk dank voor de antwoorden! Ik hoop daar gauw op terug te komen.

Hebt u dat ook, dat je bij het lezen van de bijbel soms zo kunt huiveren om wat je leest? Gaat er bij het luisteren naar een preek ook wel eens een diepe huiver door je heen? Juist dat echter miste Judas. Hoe hard kan een mens zijn? Hoe hard is en mens! Jezus sprak: het ware de verrader goed, zo hij niet geboren was geweest, en Hij zei dat in zijn aanwezigheid, ja aan zijn adres. En hoe reageert hij dan? Met deze woorden: ben ik het, Rabbi? Maar het was een vragen naar de bekende weg. Hij wist zelf het antwoord. Hij stelde die vraag alleen maar omdat de andere discipelen die vraag ook stelden. Hij speelde nog even het toneelspel, waar

hij al jaren mee bezig was. Maar de man die op het toneel Napoleon speelt, weet zelf heel goed wie hij in werkelijkheid is. Judas wist het ook. En daarom is zowel het huiveringwekkende woord van Jezus aangrijpend, alsook het antwoord van Judas. In plaats van een eerlijk: “ik ben het”, komt hij met een “ben ik het?”. Maar Judas, hoor je dan niet wat er tegen je gezegd wordt? En besef je niet Wie het is die deze woorden uitspreekt? Ja, hoe hard is ons hart. Om van te huiveren en om bang van te worden. Of bent u nooit eens bang voor datgene waartoe een mens in staat is?

O, wat is een mens! Wie een waarschuwing

verwerpt, verwerpt het evangelie ook. Wie het Woord verwerpt, verwerpt Hem Die spreekt ook. Ja, waarom wordt een mens eigenlijk verworpen? Is het niet omdat hijzelf aan het verwerpen is? De lijdensweg die de Heere Jezus ging, had Hij gewillig op Zich genomen. Uit liefde tot het heilig recht van Zijn Vader. En uit liefde voor een verloren mensenkind. De gang van de Borg was naar Gods vastgemaakt bestek. Maar dat bestek legitimeerde het besluit van het sanhedrin niet. Jezus zou als Drager van de vloek over de zonde van God verlaten en uitgeworpen worden. Maar dat legitimeert ons verwerpen van de Heiland geenszins! Toen Christus van God verlaten werd, was dat geheel en al overeenkomstig het heilig, goddelijk recht. Maar de verwerping van Hem door een mens is niets anders dan het grootste onrecht en de zwaarste ongerechtigheid. Het komt er nu maar op aan dat ik dat op tijd ga ontdekken in mijn leven. Het is Gods Geest Die mij dat doet zien. De Heilige Geest getuigt van zonde "omdat zij in Mij niet geloven", Joh. 16:9. En als de schare op de pinksterdag dat gaat inzien, namelijk dat ze met heel hun godsdienst toch niet anders dan verwerpers en moordenaars van Christus zijn, dan gaat er een diepe huivering en een grote verslagenheid door hen heen: O, wat moeten wij nu toch doen?

Maar bij Judas is daar totaal geen sprake van. O Judas toch! Je bent zo dicht bij het Koninkrijk van God. Je bent al die tijd met de Koning der koningen omgegaan. Je hebt Zijn woorden gehoord. Je hebt Zijn tekenen gezien. En heeft het je nu helemaal niets gedaan? Bleef je toch maar vast houden aan je afgod? Verstikte de liefde tot je geld alles wat Jezus sprak en deed? Dan kan het niet anders of dat loopt op een schrikkelijk oordeel uit. We horen nog wel dat hij berouw had over zijn verraad, maar dat is het helse berouw. Een berouw zonder enige troost. O Judas, je geboorte bracht je in het heden der genade. Bij je geboorte kreeg je een prachtige naam:

Godlover. Je kwam in aanraking met de Zaligmaker der wereld. Hij riep je tot het discipelschap, maar je riep nooit eens als een ware discipel tot de Meester om Zijn genade. Je bleef in je geboorte steken en het kwam niet tot de tweede geboorte. Dat brengt een eeuwige rampzaligheid met zich mee. Een mens die in de hemel mag komen, zal verbaasd zijn van verwondering.

Maar die in de hel komt zal heel goed weten waarom hij daar moet zijn. Dan zul je wensen nooit geboren te zijn. Dan zul je wensen zelfmoord te kunnen plegen. Op aarde is het je gelukt, maar in de hel lukt je dat niet. O, Judas toch. Zo dicht bij het Licht geweest. En nu in de buitenste duisternis. Ja, het is inderdaad om van te huiveren. Christus heeft Judas hardop gewaarschuwd. Zodat ook wij van die ernstige woorden kennis kunnen nemen. Ziet u hoe nodig de Heilige Geest is? Ziet u dat u zonder Zijn werk de weg van Judas zult gaan? Ziet u dat u een echt schaap van de Goede Herder moet worden?

Dan valt u voor rekening van de Herder en staat Hij er garant voor dat je niet zult sterven in der eeuwigheid. Het lijdensevangelie verbreke onze harten; eens voor het allereerst en dan telkens weer. Zodat we uit de lijdensgangen van de Heiland mogen zien waartoe ik in staat ben: Hem verwerpen! Kruist Hem, kruist Hem! Maar dat de liefde van de Zaligmaker ook ons harde hart mocht verbreken. Hij had het recht van de Vader zo lief, zodat ik in een rechte weg zalig kan worden. In de weg van het geloof. In de weg van een gelovig gebed om genade en ontferming. Omdat ik mezelf leer kennen als een mens die tot alle boosheid in staat is. Om als Petrus er achter te komen, dat je door de liefde van Christus voor de weg van Judas bewaard wordt. Dat is niets anders dan verkiezende zondaarsliefde. Dan blijft aanbidding en verwondering en lofprijzing over.

Ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Aurelius Augustinus, Het ware geloof, gebonden 198 blz, €17,90, Brevier uitgeverij Kampen, ISBN 978 94 9243 3534

Het belang van de werken van de kerkvader Augustinus (354-430) is nog steeds niet te overschatten. Bij uitgeverij Brevier verscheen een traktaat van hem over het ware geloof. Het boekje is vertaald door Vincent Hunink, classicus aan de Radbouduniversiteit Tilburg en is voorzien van een inleiding door Paul van Geest, hoogleraar Augustijnse studies aan de Vrije Universiteit. Achtergronden, betekenis en belang van dit werk worden door hem

belicht. Moderne levensvragen werden ook al gesteld door de oude kerkvaders. Augustinus schreef dit boekje kort na zijn bekering tot het christendom. In 'Het ware geloof' onderzoekt hij het thema religie tot aan de meest fundamentele vragen. Is geloven in God eigenlijk wel redelijk? Wat bedoelen we als we spreken van 'Waarheid'? De antwoorden van Augustinus verrassen door hun vurige geloof en trefzekere verwoording.

Lezen in de brief aan de Hebreeënen (8)

Mozes is in zijn bediening trouw geweest. Maar meer nog dan Mozes was Christus, de Zoon van God, getrouw in de uitvoering van Zijn opdracht. Dat lezen we in de eerste zes verzen van Hebreeënen 3. De apostel noemt Christus' gemeente Zijn huis. Daar wil Hij wonen en Zijn zegen geven. Maar er is wel een voorwaarde: *"indien wij maar de vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe behouden"* [3: 6b]. Dat wijst, aldus de SV-kanttekeningen op *"het geloof en vertrouwen op Christus, waardoor wij een vrijmoedige toegang hebben tot God, als tot onze Vader."* Alleen als dat het geval is, zal het werk van de Heere Jezus ons ten goede komen.

Het tweede gedeelte van hoofdstuk 3 sluit hier op aan. Met woorden van een scherpe vermaning. En met veel citaten uit het Oude Testament. Het begint met een brede aanhaling uit Psalm 95. De lezers van de brief moeten lering trekken uit de geschiedenis van Israël. Met name wordt, door middel van deze Psalm, herinnerd aan de woestijnreis van het volk. Het was een ontrouw en ongehoorzaam volk. Ze hebben hun harten verhard en de Heere verzocht. Verwezen wordt naar de opstand tegen de Heere bij Massa en Meriba. De namen betekenen: twist en verzoeking. Het waren van dat volk niet alleen ongehoorzame daden, maar hun hart, dus hun binnenste, was in verzet tegen de Heere. Tot vier keer toe wordt gesproken over het hart: *"Verhardt uw harten niet... Altijd dwalen zij met hun hart... Een boos en ongelovig hart..."* [3: 8, 10, 12, 15].

Waarom schrijft de apostel dit alles? Om de Hebreeënen ditzelfde op het hart te drukken. Belangrijk is het woordje *daarom* aan het begin van vers 7. Nadat de schrijver zijn lezers erop wees dat het nodig is aan de vrijmoedigheid van het geloof en de roem der hoop vast te houden [3: 6], wijst hij op de gevolgen wanneer ze dat niet doen: *"Daarom..."* [3: 7]. Dan vervallen ze immers in de zonden van Israël in de woestijn: verharding van het hart [3: 8], dwalen met het hart [3: 10], Gods wegen niet kennen [3: 10]. De schrijver geeft aan dit alles nog eens extra gewicht door er op te wijzen dat de woorden van Psalm 95 Goddelijke woorden zijn: *"Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt..."* [3: 7]. Het verschrikkelijke gevolg? *"Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn: indien zij in Mijn rust zullen ingaan..."* [3: 11]. Dat laatste betekent: nooit zullen ze binnengaan in het land der rust!

Het zijn geen geringe dingen die hier aan de Hebreeënen worden geschreven. De vergelijking is confronterend. Overigens niet anders dan de apostel Paulus doet in zijn eerste brief aan de Korinthiërs. *"Ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgedaan zijn... Maar in het merendeel van hen heeft God geen welge-*

vallen gehad, want zij zijn in de woestijn ter nedergeslagen. En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden..." [1 Kor. 10]. Paulus schreef dit tot waarschuwing. In dezelfde zin moet Hebreeënen 3 (en niet minder hoofdstuk 4) gelezen worden. Als een dringende vermaning tegen het gevaar van afval.

De Hebreeënen liepen dus gevaar afvallig te worden van het geloof. Hoe goed was het begonnen. In vers 14 lezen we dat ze Christus deelachtig zijn geworden. Maar zouden ze nu van deze vaste grond afglijden? Als het van hen afhing zou dat inderdaad gebeuren. Namelijk als ze zich niet zouden oefenen om deze vaste grond tot het einde toe te behouden. Vandaar roept de apostel hen op om op elkaar toe te zien: *"Vermaant elkander te allen dage, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde"* [3: 13]. Daarbij hoeven we niet perse te denken aan allerlei grove uitspattingen. De laatste woorden van hoofdstuk 3 geven aan waar het werkelijk aan schortte. *"Zij hebben niet kunnen ingaan vanwege hun ongeloof"* [3: 19]. Zo was het geweest bij Israël in de woestijn. En dat dreigde zich te herhalen bij de Hebreeënen in de tijd van de apostelen. En zou dezelfde vermaning ook nu niet nóg op zijn plaats zijn? Het ongeloof als de oorzaak van ons verloren-gaan.

In het geheel van de brief aan de Hebreeënen is *ongeloof* vooral: het niet genoeg hebben aan Gods Woord, aan Zijn vermaning en belofte. Israël in de woestijn hield te weinig het oog gericht op het land dat hun beloofd was. Ze waren ontevreden met de weg waarin de Heere hen leidde. Ze leefden niet bij Gods betrouwbare beloftewoord. Ze wantrouwden dat Woord van de Heere. Ze hadden er niet genoeg aan. En zo kennelijk ook de Hebreeënen niet, toen verdrukking en vervolging aanstaande leken. Toch vraagt de Heere het van Zijn Kerk. Om *"het beginsel van deze vaste grond tot het einde toe vast te behouden"* [3: 14]. Zo niet? O, wat ernstig: *"Hij heeft gezworen dat zij in Zijn rust niet zouden ingaan!"* [3: 18].

"Wilt gij niet door dood en duivel omkomen, zo houd u te midden van nood en smart aan Christus' bloed, ja, houd u daaraan. En willen nu vlees en bloed en de wereld u uit het Woord drijven, welaan, al heeft uw hart ook bij de gedachte, of het wel waar is, houd u evenwel aan het Woord; gij hebt Gods wil vernomen!" [dr. H.F. Kohlbrugge].

Ds. J.M.J. Kieviet

VAN STAVEREN begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V.
donderdag 22 april 2021. Kopij graag binnen
donderdag 8 april 2021.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een
leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr.
Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden).
Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: [webwinkel@](mailto:webwinkel@evangelischcentrum.be)
evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

P E R S BERICHT

DELITZSCHPROJECT – VOLTOOIING NADERT

In de achterliggende jaren is er gewerkt aan de revisie van de Delitzschvertaling van het Nieuwe Testament in het Hebreeuws. D.V. dinsdagavond 13 april wordt er een livestream georganiseerd over de laatste fase van dit project. Het thema is: Voltooiing nadert. Door middel van verschillende videoboodschappen vanuit Londen (TBS) en Israël (vertaalteam) wordt u op de hoogte gebracht van de voortgang van het project. Messiasbelijdende voorgangers vanuit Israël leggen uit waarom deze herziening zo belangrijk is en gaan in op de verspreidingsmogelijkheden van deze vertaling. De uitzending wordt georganiseerd door Deputaatschap voor Israël, Gereformeerde Bijbelstichting en Steunfonds Israël Isaac da Costa in samenwerking met de TBS, Trinitarian Bible Society. Via een chatfunctie kunt u vragen stellen die tijdens de uitzending worden beantwoord. Aanvang 19:45 uur. De stream is te volgen op: dep-israel.nl/voltooiing-nadert Van harte uitgenodigd om deze uitzending vanuit huis te volgen!

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting
Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk
1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

TERDEGE
LEES JE IN ÉÉN
ADEM UIT!

terdege
brengt kleur en inhoud
in het dagelijkse leven
• 31 maart 2021 • 88, 11 • €5,50

**Benieuwd?
Bekijk onze
acties**

en verder...

Geniet van een abonnement op Terdege.
Lees eerlijke interviews en verdiepende artikelen.
Smul van leuke columns en lekkere recepten.
Terdege biedt inspiratie waar je blij van wordt.

terdege.nl/pand of scan de code

BOEKBESPREKINGEN

Ds. D.W. Tuinier, Klaar voor de strijd, paperback
123 blz, €12,50, Brevier uitgeverij Kampen, ISBN
978 94 9243 3800

Ds. D.W. Tuinier, predikant van de Gereformeerde
Gemeente Kampen, schreef een mooie uitleg
voor jongeren over de geestelijke wapenrusting
uit Efeze 6. Het boekje is vooral bestemd voor
jongeren die belijdenis hebben afgelegd. In
korte hoofdstukjes worden alle onderdelen van
de wapenrusting uitgelegd. Elk hoofdstuk wordt
ingeleid met een korte praktische binnenkomer
en besloten met een vraag of een stelling om
over na te denken. Het boekje is geestelijk,
waarschuwend, lokkend, onderwijzend en
appellerend van aard. Op blz 17 is te lezen: 'Doet
aan...! Nee, dat is geen vriendelijk verzoek of
vrijblijvende vraag. Het is een Goddelijk bevel:
doet aan! Wat heb je aan wapens als je ze niet
gebruikt?' Hartelijk aanbevolen om als geschenk
te geven nu jonge mensen binnenkort belijdenis
gaan doen.

**UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?***

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.

